

УДК 658.5:657.26:662.75

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-07)

**Гуцаленко Л.В.**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку та оподаткування, Національний університет біоресурсів та природокористування України, м. Київ, Україна

**ORCID ID:** 0000-0001-5181-8652  
**e-mail:** gutsalenko.l.v@nubip.edu.ua

**Чебан Ю.Ю.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

**ORCID ID:** 0000-0002-8231-2918  
**e-mail:** cheban200180@ukr.net

**Терянік Д.О.**, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

**ORCID ID:** 0009-0007-2439-1869  
**e-mail:** diana.teryanik@gmail.com

**Задорожняк В.А.**, здобувач вищої освіти економічного факультету, Національний університет біоресурсів та природокористування України, м. Київ, Україна

**ORCID ID:** 0009-0008-3675-8557  
**e-mail:** Zadorozniakv@gmail.com

#### **Організація контролю за рухом палива в системі управління підприємством**

***Анотація.** У статті розглянуто теоретичні, законодавчо-нормативні та практичні аспекти контролю за рухом палива та роль такого контролю в управлінні підприємством. Встановлено, що теоретичних досліджень за останні роки незначна кількість, натомість мають місце проблемні питання на практиці, враховуючи зміни в управлінні рухом палива за останні роки та висвітлення зазначених питань безпосередньо практиками. Визначено основні напрями та суб'єктів зовнішнього контролю з теми дослідження, а також особливості попереднього, поточного та наступного внутрішнього контролю. Сформовано авторське визначення терміну «механізм управління рухом палива через обліковоконтрольний аспект». Проаналізовано особливості контролю за рухом палива на підприємствах шляхом анкетування. Наведено інформацію про облік і контроль руху палива, яку доцільно зазначити в обліковій політиці підприємств. Доведено доцільність розробки на підприємствах внутрішніх наказів щодо норм витрат палива, враховуючи низку чинників. Визначено послідовність та особливості обліку і контролю палива, переданого на потреби ЗСУ. Сформовано правила послідовності дій для отримання ліцензії на зберігання палива для господарських потреб та запропоновано проводити інвентаризацію палива в баках автомобілів додатковим методом для посилення контролю. Оцінено основні переваги та недоліки використання GPS-систем для управління рухом палива.*

***Ключові слова:** паливо, внутрішній контроль, зовнішній контроль, інвентаризація, зберігання, ліцензія, управління.*

**Hutsalenko Liubov**, doctor of economic sciences, professor, professor of the accounting and taxation department, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

**Cheban Yuliia**, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Accounting and Taxation Department, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

**Terianik Diana**, applicant higher education, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

**Zadorozhnyak Valentyna**, applicant higher education, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

#### **Organization of Fuel Flow Control in the Enterprise Management System**

***Abstract. Introduction.** Any business uses fuel for its activities, and fuel costs account for a significant portion of total expenses. It is advisable to study the fuel management mechanism and outline effective control areas for management purposes.*

**Purpose.** The purpose of the research is to analyze and substantiate effective approaches to the organization of fuel flow control within the enterprise management system. This analysis takes into account current challenges and conditions that contribute to the optimization of fuel resource use and the minimization of economic losses.

**Results.** This article examines the theoretical, legislative, regulatory, and practical aspects of fuel management control, as well as the role of such control in enterprise management. The author establishes that, despite problematic issues in practice and changes in fuel management in recent years, theoretical research in this area has been insignificant. The author identifies the main areas of external control on the topic of the study (the State Tax Service and suppliers) and the subjects of control (supply, storage, and use of fuel). The author notes the peculiarities of preliminary, current, and subsequent internal control over fuel movement. The author provides their own definition of the term "mechanism for controlling fuel flow through the accounting and control aspect." Control over fuel movement at enterprises is analyzed using a questionnaire that revealed peculiarities in control and inventory of fuel, problematic issues in storage and use of fuel, and types and forms of fuel used at enterprises. Based on the results, the author proposes ways to organize fuel management control at enterprises that can be applied to any economic sector.

**Conclusions.** Fuel is widely used by enterprises and accounts for a significant portion of production costs. The issue under study is clearly defined by regulatory documents on fuel flow. Based on the results of a study of the peculiarities of controlling the movement of fuel, as well as interviews with enterprises, directions for organizing control to ensure effective management are outlined. Improving the accounting policy is proposed. It is recommended that fuel consumption rates be approved by an internal administrative document that takes into account the specifics of enterprises' activities, as well as the condition and composition of their transport and equipment. A sequence for obtaining a license to store fuel for economic purposes has been established. The peculiarities of controlling the fuel transferred to the Armed Forces of Ukraine have been established. The author proposes introducing a method for taking inventory of fuel residues in vehicle tanks and documenting the results. The advantages and disadvantages of using GPS systems to monitor and control the movement of fuel have been determined.

**Keywords:** fuel, internal control, external control, inventory, storage, license, management.

#### **JEL Classification:** M41

**Постановка проблеми.** Інтенсивне використання палива як одного з головних виробничих ресурсів обумовлює потребу у впровадженні сучасних систем контролю, спрямованих на оптимізацію постачання ресурсів і зменшення економічних витрат. Актуальність даного дослідження зумовлена сучасними викликами – новими підходами до використання палива, змінами в законодавстві щодо його зберігання, а також необхідністю посилення внутрішнього контролю. Додатково існує потреба у більш глибокому вивченні цієї сфери, зважаючи на широке застосування паливних карток і скретч-карт, передачу палива на потреби ЗСУ, втрати палива внаслідок військової агресії, специфіку його зберігання та поновлення податкових перевірок.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** За останні роки виявлено доволі низьку активність науковців у наукових теоретичних дослідженнях з зазначеної теми. Найбільш актуальними є результати А. Дмитренка, Н. Зdirко, О. Ольховик, Т. Охрей, Т. Польової [1-4]. Більшість наукових праць, що безпосередньо висвітлюють питання обліку та контролю палива, припадають на період 2000–2004 років. У дослідженнях останніх років субрахунок 203 «Паливо» розглядається переважно в контексті загального обліку виробничих запасів, де паливо виступає лише їхньою складовою. Окремі праці присвячені термінологічним аспектам, зокрема визначенню понять «паливо», «пальне», «нафтопродукти» тощо. Деякі дослідження зосереджуються на специфіці обліку та контролю альтернативних видів пального. Основна частина актуальної інформації щодо обліку і контролю палива подається у фахових бухгалтерських виданнях практичного спрямування, таких як «Головбух», «Дебет-Кредит», «Утека» тощо. Дисертаційних робіт за останнє десятиліття, присвячених безпосередньо

даній тематиці, не виявлено, тоді як більшість зарубіжних досліджень фокусуються на використанні навігаційних систем та IT-технологій для моніторингу витрат палива [5,6].

**Формулювання цілей дослідження.** Метою наукового дослідження є аналіз та обґрунтування ефективних підходів до організації контролю за рухом палива в системі управління підприємством з урахуванням сучасних викликів та умов, що сприяють оптимізації використання паливних ресурсів і мінімізації економічних витрат.

**Основні результати дослідження.** Паливо є одним із стратегічних ресурсів підприємства, впливаючи на його безперервне функціонування, ефективність, продуктивність та фінансову стабільність. Без своєчасного та якісного постачання палива виробничі процеси можуть зупинитись, що негативно впливає на продуктивність і виконання виробничих планів. Особливо важливим зазначене є з погляду агротехнічних строків виконання основних сільськогосподарських робіт.

Нафтопродукти, як складова палива, є у складі матеріальних витрат, які входять до собівартості продукції. Їхня питома вага є досить значною, що вимагає відповідного ефективного управління рухом палива задля оптимізації витрат. Оперативний облік і контроль залишків палива на підприємстві має забезпечити достатній обсяг наявності такого ресурсу, особливо в найбільш активні виробничі періоди сільськогосподарських підприємств, а також попередження та мінімізацію витрат і розкрадань. Забезпечення належних умов зберігання та відповідний облік палива — це не лише економічна, а й юридична вимога. Дотримання вимог законодавства щодо безпеки та екології сприяє відсутності штрафних санкцій та формуванню позитивного іміджу підприємства.

Отже, паливо є одним із основних ресурсів для будь-якого суб'єкта господарювання, оскільки забезпечує безперервність виробничих процесів, впливає на фінансові показники діяльності та сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства. Відтак, рух палива в межах підприємства має вагомий управлінський, виробничий, технічний, екологічний й правовий значення, що зумовлює необхідність його належної організації, а також ефективного обліку та контролю. Дослідження є особливо актуальним у контексті сучасних вимог до порядку зберігання, використання та списання паливних ресурсів.

Основними завданнями обліку і контролю палива є: повне і своєчасне документальне оформлення операцій з надходження та списання палива (оформлення договорів, первинних обліково-контрольних документів, актів звірок, звітності); формування повної, об'єктивної, своєчасної інформації про рух і залишки палива (для забезпечення оптимальних витрат та прийняття управлінських рішень щодо забезпечення паливом основних потреб); контроль за збереженням палива в місцях зберігання і на всіх етапах руху (встановлення відповідності облікових даних та фактичних залишків палива для дотримання норм витрачання палива, мінімізації ризиків надлишкових витрат та втрат); формування звітів про рух і залишки палива в місцях зберігання і управління (для контролю та оптимізації процесів зниження витрат); формування внутрішньої та зовнішньої звітності (забезпечення прозорості та достовірності звітності завдяки відповідності бухгалтерського обліку і контролю законодавчо-нормативним аспектам та внутрішній обліковій політиці підприємства).

Внутрішній контроль палива полягає у встановленні об'єктивних норм витрат палива, контролі за перевитратами, контролі змін у законодавстві щодо зберігання палива, інвентаризації, підготовці внутрішньої звітності тощо. Інформаційне забезпечення контролю палива на підприємствах, в тому числі сільськогосподарських, які мають збільшену активність операцій у сезонну сівбу та збір врожаю, залежить від змін законодавства та внутрішньої облікової політики щодо документообігу з руху палива.

Основна мета зовнішнього контролю палива полягає у відповідному екологічно та технічно-безпечному його зберіганню. Отже, основними джерелами інформації для контролю палива є дозвільні документи на зберігання, первинні документи на придбання і витрачання (накладні, товарно-транспортні накладні, акти, чеки), реєстри синтетичного і аналітичного обліку (облікові журнали, відомості, матеріальні звіти), системи автоматизації (програмне забезпечення для моніторингу), інвентаризаційні дані (перевірки запасів), дані GPS-трекінгу (маршрути, пробіг) та аналіз технічного стану (обслуговування автомобілів).

Особливості контролю надходження, зберігання та витрачання палива відіграють важливу роль в системі контролю на підприємстві будь-якої галузі та спеціалізації завдяки попередженню зловживань, забезпеченню оптимального та раціонального використання палива. Ефективний контроль витрат палива, зокрема з використанням спеціальних систем, дозволяє запобігти маніпуляціям і відстежувати надходження, заливання в резервуари та витрати палива для кожної одиниці техніки. Саме тому сформовано авторське визначення терміну «механізм управління рухом палива через обліково-контрольний аспект». Так, на нашу думку, це сукупність бухгалтерських процедур і внутрішніх інструкцій, що забезпечують документальне фіксування всіх операцій із паливом (надходження, переміщення, видача та списання) у відповідних реєстрах і звітності, гарантуючи достовірність бухгалтерського обліку, оперативне виявлення розбіжностей, точний розрахунок залишків палива та оптимізацію витрат на паливо в складі собівартості продукції, робіт, послуг з метою ефективного прийняття рішень.

Питання контролю руху палива у статті розглядаємо з боку особливостей і стану зовнішнього і внутрішнього контролю, а також попереднього, поточного та ретроспективного контролю. Так, зовнішній контроль, насамперед, представлений Державною податковою службою, яка здійснює фактичну перевірку зберігання палива відповідно до статті 80 Податкового кодексу України [7]. Основними документами, які, як правило, вимагають для перевірки інспектори, є: ліцензія на зберігання палива; первинні документи, які підтверджують придбання палива; документи, які підтверджують право власності або користування об'єктом нерухомості, земельною ділянкою, де розташовані резервуари, та резервуарами; технічна документація на резервуари, що використовуються для зберігання палива; інвентаризаційні відомості, внутрішні та первинні документи щодо списання палива.

Другий напрям зовнішнього контролю здійснюється основними постачальниками палива. Зокрема, наприклад, щомісяця на підприємство надсилають для перевірки та підтвердження стану розрахунків з підприємством для контролю і уникнення розходжень в облікових даних.

Внутрішній контроль за рухом палива на підприємствах, як правило, представлений контролем власника, контролем з використанням автоматичного фіксування витрат палива за допомогою навігації та інвентаризацією [8].

Система GPS-контролю палива дозволяє здійснювати в режимі реального часу контроль часу роботи техніки та режиму її експлуатації та встановити точні витрати палива. Така система на підприємстві дозволяє: відображати дійсний стан наявності палива на конкретній одиниці транспортного засобу у будь-який момент часу; здійснювати контроль рівня палива

в автомобілі; встановити відхилення від контрольних показників за визначений відрізок часу чи шляху; частково уникати понаднормових витрат.

Інвентаризацію палива проводять в резервуарах для зберігання та (або) у баках автомобілів. Для інвентаризації у резервуарах необхідним є використання спеціального інвентарю – градувальних таблиць і замірників, які видаються під час реєстрації резервуарів. Використовуючи замірник, та користуючись значеннями градувальних таблиць, комісія під час інвентаризації встановлює обсяг палива в резервуарі та порівнює ці фактичні дані з даними бухгалтерського обліку (інформація про надходження та оприбуткування палива, витрачання палива та його залишок в резервуарі).

Попередній контроль палива здійснюється через оформлення договорів поставки, перевірку дозвільних документів та планування закупівель з урахуванням потреб, фінансових можливостей і залишків. Поточний контроль охоплює документальне оформлення надходження та оприбуткування палива (на підставі податкових і товарно-транспортних накладних), перевірку відповідності прийнятої кількості палива, контроль безпеки при завантаженні та розвантаженні, а також оформлення актів у разі виявлення нестач. Додатково ведеться фінансовий контроль через щомісячні звірки розрахунків з постачальниками, облік пального, що дозавправляється водіями, та аналіз фактичних і нормативних витрат. Система контролю базується на первинних документах, облікових реєстрах, звітних формах та вимагає дотримання облікової політики та затвердження внутрішніх норм споживання палива. Ретроспективний аналіз здійснюється шляхом порівняння середніх цін і споживання палива в різні періоди.

Механізм управління рухом палива на підприємстві починається з організації такого руху та його документального закріплення [9]. Наголошуємо, що Наказ (Положення) про облікову політику підприємства має містити інформацію про особливості обліку і контролю палива, зокрема:

- перелік посад, на які покладено матеріальну відповідальність з огляду на оформлення операцій, пов'язаних з рухом палива, що має забезпечити контроль дотримання схеми документообігу операцій, пов'язаних з рухом палива;

- метод списання палива, аналітичні рахунки для його обліку, особливості обліку палива залежно від способів його використання та форм придбання, що є основою точного обліку операцій, пов'язаних з рухом палива, контроль за дотриманням норм витрачання палива, відображення на рахунках обліку палива, залежно від його форм – картки, дозавправлення, заправлення на підприємстві тощо;

- форми внутрішніх документів та звітів про використання палива, що гарантуватиме своєчасність формування первинних та зведених документів, особливо на списання.

Організаційний розділ облікової політики з руху палива передбачає призначення відповідальних осіб за ведення бухгалтерського обліку, що забезпечує підвищення ефективності роботи відповідного підрозділу. Методологічний розділ має включати основні прийоми та методики обліку операцій із паливом, зокрема визначення складу й класифікацію витрат, а також підходи до оцінки для формування управлінської інформації з метою оптимізації витрат. Технічний розділ політики обліку паливних операцій охоплює перелік первинних документів, узгоджені форми внутрішньої звітності, порядок і строки складання та подання бухгалтерської звітності, інформаційне й програмне забезпечення для обліку, а також процедури інвентаризації палива.

Враховуючи чинну законодавчо-нормативну базу, яка лише опосередковано контролює питання норм витрат палива, вважаємо за доцільне розробку на підприємствах внутрішніх наказів щодо норм витрат палива, враховуючи особливості діяльності підприємств, стан та склад автотранспортних засобів, зокрема й на підставі нормативного документу з відповідними нормами, який на сьогодні не є чинним. Норми витрати палива для транспорту можуть бути розраховані на основі контрольних вимірювань і затверджені наказом підприємства, з фіксацією у відповідному локальному акті.

За результатами дослідження значна кількість підприємств мають випадки передачі палива на потреби ЗСУ. За положеннями Податкового кодексу України на період дії правового режиму воєнного стану в Україні така операції з паливом не вважаються реалізацією [7]. У разі безоплатної передачі палива на потреби ЗСУ чи окремої військової частини наслідків з акцизного податку не виникатиме. Також, така передача не буде порушенням ліцензійних умов, передбачених ліцензією на право зберігання палива для потреб власного споживання. Така операція не є операцією постачання для цілей оподаткування ПДВ, в той час, коли звичайна господарська операція з безоплатної передачі активів є операцією постачання та об'єктом обкладення ПДВ. Водночас, необхідно відрізнити такі операції від операцій, які оподатковуються за нульовою ставкою ПДВ (заправлення та дозавправлення транспортних засобів армії та інших організацій, що фінансуються з державного бюджету).

Зауважимо, що передача палива, як і будь-яка інша господарська операція має бути відображена у первинних документах – акти приймання-передачі, видаткові накладні, товарно-транспортні накладні тощо. Зазначені первинні документи мають містити всі обов'язкові реквізити первинного документа, зокрема посади, прізвища, підписи осіб, які проводили операцію, та одиниця виміру – не лише в натуральних, а й у вартісних величинах, тобто у гривнях з копійками. Доцільно мати до таких операцій такі підтверджувальні документи як лист-клопотання та

внутрішній наказ. За умови, якщо підприємство є платником податку на прибуток, у таких підприємств операції у податковому обліку відображаються аналогічно бухгалтерському обліку. Вартість такого палива відноситься до інших операційних витрат. Отже, за умови належного документального оформлення операцій з безкоштовної передачі палива на потреби ЗСУ не виникатимуть обов'язки: по розрахункам з ПДВ; з отримання ліцензії на право здійснення оптової або роздрібної торгівлі паливом; з реєстрації платниками акцизного податку та реєстрації акцизних складів.

Автоматизація обліку дозволяє оперативнo вести облік надходження і витрачання палива на підприємствах. Водночас, мають місце найбільш інтенсивні періоди діяльності підприємств, тому доцільним є використання певного документу, який містив би узагальнену інформацію про видачу палива

за день для додаткового поглибленого внутрішнього контролю.

Запропоновано більш активно використовувати такий метод інвентаризації залишків палива в баках автомобілів як дозаправлення палива до повного баку, коли первинний підтверджувальний документ про кількість палива, яка увійшла до баку, дозволяє арифметично вирахувати, яка кількість палива була до заправки у бак. Тим самим контролюється не лише використання палива та правильність документального оформлення витрачання, а й встановлює фактичні залишки палива в баках, а також контролюється точність показників, що надає система навігації.

Факт зберігання палива на підприємстві тягне за собою необхідність належного документального оформлення та наявності ліцензії. Згруповано основні правила зазначеного вище питання (табл. 1).

Таблиця 1 **Правила послідовності дій для отримання ліцензії на зберігання палива для господарських потреб**

Правило	Примітка
Для зберігання палива на власні господарські потреби необхідно отримати відповідну ліцензію	Необхідний до отримання документ (ліцензія) не лише для власників палива, але й для орендарів резервуарів
Необхідно подати заяву за формою №20-ОПП	Форма заяви не затверджена законодавством. Рекомендованою є форма, що має ідентифікатор J/F1304605 в Електронному кабінеті платника податків
Необхідно сплатити перший внесок в розмірі 0,1 мінімальної заробітної плати	За умови зберігання палива в ємностях або/та споживчій тарі від 500 л загалом, ліцензія є безкоштовною
Необхідно періодично проводити чергові платежі після повідомлень ДПСУ	Повідомлення відправляється за 90, 75, 60, 45, 30 та 15 днів до настання терміну сплати. Строк внесення платежів законодавчо не визначено
Протягом 30 к.днів необхідно подати до ДПСУ заяву про зміни у відомостях Реєстру ліцензіатів: найменування; місцезнаходження; відомостей про наявність та ємність стаціонарних резервуарів та тари що використовують для зберігання палива	Заява не подається у випадку зміни назви області, району, населеного пункту, вулиці, інших об'єктів топоніміки населених пунктів відповідно до законодавства чи у зв'язку зі зміною коду адміністративно-територіальної одиниці або територіальної громади за КАТОТТГ
У разі наявності у підприємства транспортного засобу з метою доставки та зберігання пального, необхідно отримати ліцензію на кожне з місць зберігання.	-
Підприємство, що не є розпорядником акцизних складів, але переміщує транспортними засобами власне паливо виключно за власних потреб, має подати заявку на зберігання палива	Це може бути будь-який транспортний засіб

*Джерело: сформовано авторами на підставі [7,10]*

Використання GPS-систем в обліково-контрольному забезпеченні руху палива має як позитивні, так і негативні сторони, які впливають на фінансову звітність та на оперативний контроль за використанням ресурсів. У таблиці 3 наведено основні переваги та недоліки цієї технології для підприємств, які мають на меті її впровадження.

Отже, запропоновані напрями удосконалення контролю руху палива можуть бути використаними у діяльності аграрних підприємств та підприємств інших галузей економіки, дозволять не лише економити паливо, але й аналізувати його витрати, оперативнo і точно вести облік, контролювати рух та приймати ефективні управлінські рішення.

Таблиця 2 Основні переваги та недоліки використання GPS-систем для управління рухом палива

Переваги	Недоліки
Додатковий контроль використання палива	Висока первісна інвестиція та операційні витрати
Оптимізація маршрутів та зниження витрат	Залежність від зовнішніх умов
Підвищення достовірності облікових даних	Питання конфіденційності та захисту даних
Підвищення ефективності роботи автопарку	Можливі технічні збої
Аналітичні можливості та звітність	Можливість неузгодженості даних

Джерело: побудовано за даними [23].

**Висновки.** За результатами проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки.

1. Паливо широко використовується на підприємствах і становить вагомую частку собівартості продукції (до 40% в окремих видах), має специфіку обліку руху та зберігання, а в аграрних підприємствах – особливості організації руху, обліку й контролю. Проте теоретичних досліджень з обраної теми небагато, особливо в останні роки, переважно паливо досліджується як частина виробничих запасів або з технологічного боку, а детальніші практичні дослідження є здебільшого у фахових джерелах.

2. Досліджуване питання чітко визначається нормативними документами щодо руху палива. Встановлено, що окрім загальних нормативних обліково-контрольних документів, рух палива регламентується спеціальними нормативними документами, особливо щодо його зберігання.

3. Особливості контролю руху палива було розглянуто шляхом опрацювання результатів анкетування 23 аграрних підприємств Миколаївської та Київської областей. Встановлено, що потребують доопрацювання накази про облікову політику підприємств в частині зазначення особливостей контролю руху палива; мають місце різні управлінські підходи до постачання і зберігання палива, проведення інвентаризації, факти передачі на потреби ЗСУ. Первинні документи, які використовуються для обліку руху палива та відображення його в статистичній і фінансовій звітності відповідають нормативним вимогам. Внутрішній контроль

представлений інвентаризацією та використанням GPS-систем, зовнішній – контролем постачальників та Державної податкової служби. На підставі зазначених результатів запропоновано низку підходів до організації контролю за рухом палива в системі управління підприємством.

4. Запропоновано доопрацювання наказів про облікову політику підприємств в частині відображення матеріальної відповідальності за рухом палива, аналітичних рахунків та форм палива, особливостей інвентаризації та внутрішніх звітних документів. Рекомендовано затвердити внутрішнім розпорядчим документом норми витрат палива, враховуючи особливості діяльності підприємств, стан та склад транспорту і техніки. Сформовано правила послідовності отримання ліцензії на зберігання палива для господарських потреб.

5. Сформовано особливості контролю палива, переданого на потреби ЗСУ. Доведено доцільність та запропоновано внутрішній документ для додаткового контролю щоденних витрат палива та контролю у розрізі водіїв, що є особливо актуальним у найбільш активні періоди виробництва. Запропоновано впровадити метод інвентаризації залишків палива в баках автомобілів та документальне оформлення її результатів, чим контролюватиметься не лише використання палива, а й точність показників, що надає система навігації, а також підтвердяться фактичні залишки палива в баках. Визначено переваги та недоліки GPS-систем для контролю і управління рухом палива.

### Література:

1. Ольховик О. Заправляємося за талонами і паливними картками: що в обліку? *Податки та бухгалтерський облік*. 2019. № 64(2292). С. 10–13.
2. Здырко Н.Г. Удосконалення методичного забезпечення обліку пального на підприємстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 35. 2019. С.111-119.
3. Дмитренко А.В., Максютенко Н.О. Особливості синтетичного та аналітичного обліку пально-мастильних матеріалів. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 1248-1254.
4. Польова Т.В., Охрей Т.С. Методично-організаційні особливості обліку виробничих запасів підприємств. *Економічний простір*, 2020. № 160. С. 124-128. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-23>
5. Fuel sensor readings analysis and assessment. *Documentation*. URL: <https://docs.navixy.com/expert-center/fuel-sensor-readings-analysis-and-assessment>
6. Fuel Accounting Best Practices: A Guide for Fleet Managers. *FMA Website*. URL: <https://fmsonline.co.za/blog/fuel-accounting-best-practices-a-guide-for-fleet-managers>
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI; станом на 02 лют. 2025р. Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879; станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635; станом на 18 жовтня 2022р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
10. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального: закон України від 18 червня 2024 року № 3817-IX; станом на 04 грудн. 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3817-20#Text>

### References:

1. Olkhovik, O. (2019). Refueling with vouchers and fuel cards: Accounting considerations. *Podatky ta Buhgalterskyi Oblik* [Taxes and Accounting], 64(2292), 10–13.
2. Zdyrko, N. H. (2019). Improving the methodological support for fuel accounting at an enterprise. *Naukovy Visnyk Khersonskoho Derzhavnoho Universytetu* [Scientific Bulletin of Kherson State University], (35), 111–119.
3. Dmytrenko, A. V., & Maksyutenko, N. O. (2018). Features of synthetic and analytical accounting of fuel and lubricants. *Ekonomika i Suspilstvo* [Economy and Society], (19), 1248–1254.
4. Polova, T. V., & Okhrei, T. S. (2020). Methodological and organizational features of production inventory accounting at enterprises. *Ekonomichnyi Prostir* [Economic Space], 160, 124–128. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-23>
5. Navixy. (n.d.). *Fuel sensor readings analysis and assessment* [Documentation]. Retrieved February 2, 2025, from <https://docs.navixy.com/expert-center/fuel-sensor-readings-analysis-and-assessment>
6. FMA. (n.d.). *Fuel accounting best practices: A guide for fleet managers* [Blog post]. Retrieved February 2, 2025, from <https://fmsonline.co.za/blog/fuel-accounting-best-practices-a-guide-for-fleet-managers>
7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Tax Code of Ukraine* No. 2755VI. Retrieved February 2, 2025, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
8. Ministry of Finance of Ukraine. (2014). *Order No. 879 of September 2, 2014, on approving the Regulation on inventory of assets and liabilities*. Retrieved July 29, 2022, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
9. Ministry of Finance of Ukraine. (2013). *Order No. 635 of June 27, 2013, on approving the methodological recommendations on enterprise accounting policy and amending certain orders of the Ministry of Finance of Ukraine*. Retrieved October 18, 2022, from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2024). *Law of Ukraine No. 3817IX of June 18, 2024, on state regulation of production and circulation of ethyl alcohol, alcohol distillates, bioethanol, alcoholic beverages, tobacco products, tobacco raw materials, liquids used in electronic cigarettes, and fuel*. Retrieved December 4, 2024, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3817-20#Text>

